

Groei in alle opzichten

Wim de Beer, de nieuwe voorzitter

In 1977 volgde Wim de Beer als voorzitter Frans Jutte op. De Beer was als B-junior lid geworden van het Rotterdamse ALO (later PAC).

Hij ontwikkelde zich als een verdienstelijk sprinter op de 100 meter (11,3 op sintels). De in Delft in de Informatie Technologie afgestudeerde ingenieur was zes jaar lid van het ALO-bestuur. Hij kreeg als 36-jarige manager bij een Amerikaans/Frans computerbedrijf beroepshalve te maken met de uitslagenverwerking van het EK-indoor 1973 in het Sportpaleis Ahoy'.

Zijn activiteiten daar hadden verstrekkende gevolgen. De KNAU zocht een opvolger voor Frans Jutte en Wim de Beer leek de aangewezen man.

Nog in hetzelfde jaar werd hij lid van het Uniebestuur. Na een lange stageperiode nam hij, na eerst vice-voorzitter te zijn geweest, in 1977 de voorzittershamer over van Frans Jutte.

De periode De Beer kenmerkte zich door groei in alle opzichten. Het ledental steeg van 35.630 in 1977 naar 72.240 in 1991.

Dat was opzienbarend. Het aantal verenigingen groeide van 176 tot 260. Nederland kreeg ook meer kunststofbanen. In 1991 waren het er 75.

De professionalisering zette zich door. Sponsoring ging een steeds belangrijker rol spelen. De KNAU-organisatie groeide mee.

Van een bondsbureau van drie man naar een professionele organisatie van meer dan twintig personen. Ook deze periode kenmerkte zich echter door grote problemen.

Praagse afgang

De afvaardiging in 1978 naar het EK van Praag was nooit zo groot geweest, maar de resultaten waren ook zelden zo slecht. De équipe telde meer dan 25 deelnemers die zonder medaille naar huis gingen. Volgens sommigen hadden de perikelen binnen de Sectie Wedstrijdsport en met de bondstrainers een goede voorbereiding verstoord. Anderen beweerden dat onze atleten niet tegen de hardheid en het niveau van zo'n toernooi waren opgewassen. Jos Hermens was één van de weinigen die aanspraak op

KNAU-voorzitters op rij. Midden Ad Paulen (1944-1964), rechts Frans Jutte (1964-1977), links Wim de Beer (1977-1991)

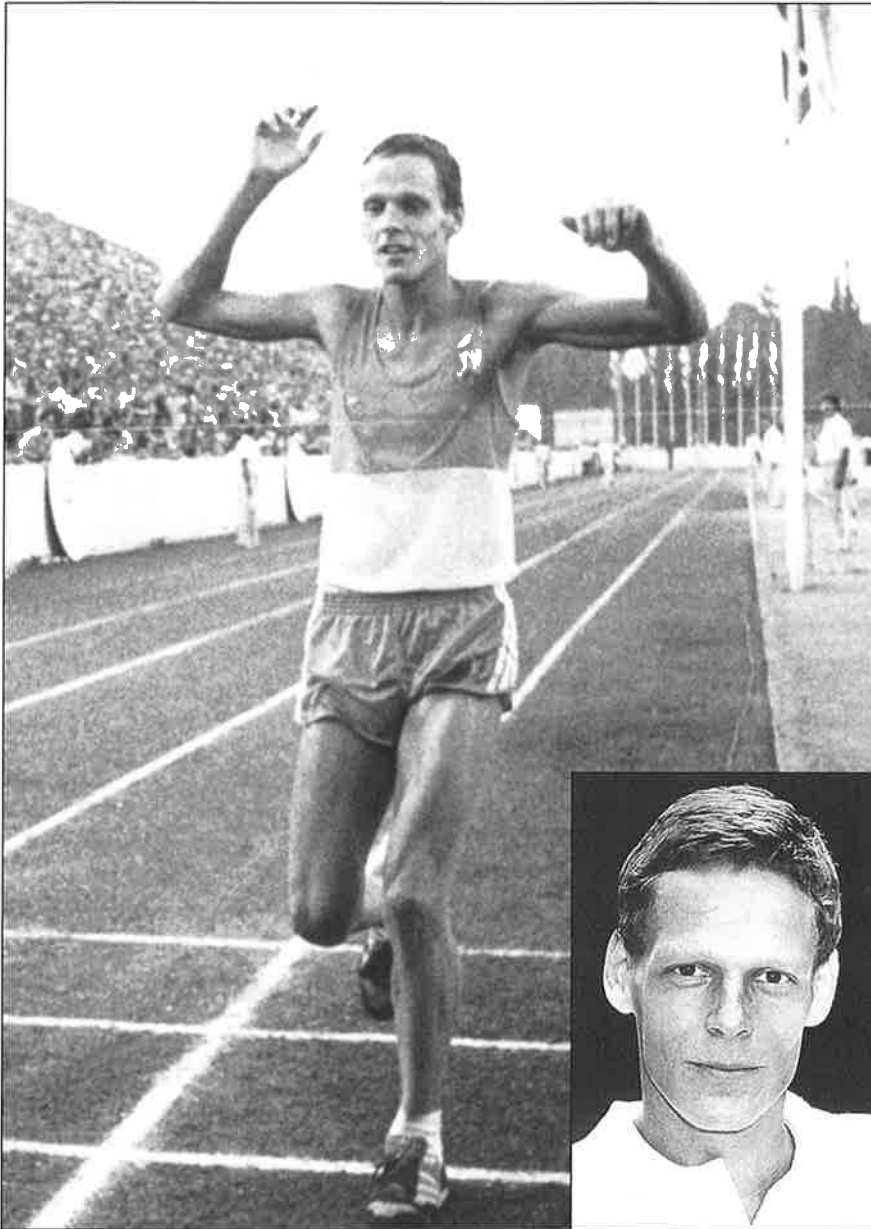

Harry Schulting 48,44 mét en 45,1 zonder horden op de 400 meter

een prijs had kunnen maken. Hij verliet de 10 kilometer in een kansrijke positie met een achillespeesblessure die uiteindelijk een einde maakte aan zijn indrukwekkende carrière. Twee atleten deden het goed: Gerard Tebroke met de zesde plaats en een nationaal record op de 10.000 meter (27.36,64) en Harry Schulting met de vijfde plaats op 400 meter horden (50,07).

Harry Schulting was op de 400 meter horden een atleet van wereldklasse. Hij verbeterde in 1979 viermaal het Nederlandse record tot 48,44 (Mexico Stad, 12 september). Buiten hem hebben slechts Hugo Pont (49,40 in 1979), Frank Nusse (49,48 in 1975) en Jeroen Prent (49,88 in 1999) onder de 50 seconden gelopen. Schulting is bovendien officieus de snelste Nederlandse atleet aller tijden op de 400 meter vlak. Zijn 45,1 uit 1979 was echter handgeklokt en kon daarom niet als nationaal record erkend worden. Deze tijd is beter dan de elektronische 45,68 van recordhouder Arjen Visserman.

Gerard Nijboer, tweede bij de Spelen van Moskou, werd in 1982 Europees kampioen marathon in Athene

Spelen van 1980, een bijna-herhaling van 1956

Evenals in 1956 ontstonden in 1980 probemen rond de Nederlandse deelneming aan de Olympische Spelen van Moskou. Weer was Sovjet-agressie de oorzaak. Afghanistan was het bloedige strijdtoneel. Ook werden door de verbanning van de dissident Andrej Sacharov opnieuw de mensenrechten geschonden. De sport zou weer als drukmiddel moeten fungeren. De oproep om de Spelen, bij gebrek aan een ander machtsmiddel, af te gelasten, was wereldwijd. Het Europese Parlement en tal van regeringen bemoeiden zich ermee. Het

leidde tot een boycot door meer dan zestig landen, waaronder West-Duitsland, de Verenigde Staten, Canada en Japan. Ook in Nederland laaide de discussie hoog op. Alle politieke partijen hadden wel een mening. Regering en de meerderheid van het parlement adviseerden: niet gaan. In tegenstelling tot veertien jaar tevoren waren de sportbonden nu niet volgzzaam. Zij werden in hun mening gesteund door Wim van Zijll, eerder NOC-directeur en nauw betrokken bij het échec van Melbourne. Hij was van mening dat de sportbeweging niet dezelfde 'vergissing' moest begaan als in 1956. Daarbij het beleid van zijn

vroegere bazen nog eens veroordele-
lend.

In een buitengewone NOC-vergadering bracht Wim de Beer het Unie-standpunt naar voren dat aan duidelijkheid niets overliet. Hij zei:

'Het is de taak van de internationale politiek en niet alléén van de sport om de Russische expansiedrift in te dammen. De gebeurtenissen in Afghanistan en de schending van de mensenrechten hebben geen ander beeld van de Sovjet Unie te zien gegeven dan voorheen al het geval was. Toen heeft geen enkele regering, ook de Nederlandse niet, een waarschuwend vinger gegeven.'

Na lange discussies en grote verdeeldheid stemde een meerderheid vóór het NOC-voorstel dat kort en bondig luidde: 'Sporters die de wens daartoe te kennen geven, moeten worden ingeschreven voor de Spelen in Moskou.' Het advies van regering en parlement werd terzijde geschoven. De vroegere NOC-voorzitter Johannes Linthorst Homan die in 1956 zo'n grote rol had gespeeld bij de terugtrekking van de Nederlandse ploeg in Melbourne, was fel tegen. Hij bedankte voor het erelidmaatschap van het NOC.

Minister-president Dries van Agt bemoeide zich persoonlijk met de boycot van de Spelen van Moskou. Hij betitelde het besluit wel te gaan als een nederlaag voor de mensenrechten. Kenmerkend voor zijn houding was het intrekken van extra verloven voor Olympische sporters in overheidsdienst en het annuleren van de subsidie van 6000 gulden die voor een tolk was bestemd. Turners, ruiters en hockeyers bleven thuis, maar het grootste deel van de NOC-afvaardiging ging wél, ook de atleten. Eenmaal in Moskou meden bestuurders en officials van twaalf landen alle door het gastland georganiseerde festiviteiten, inclusief de opening. KNAU-bestuursleden toonden zich ook solidair. Zij deden hun entreekaarten van de hand en beleefden te midden van het hotel- en keukenpersoneel voor de tv de ouverture van de 21ste Olympische Spelen. Een heel vreemde belevenis. De ploeg verbleef op dat moment in het olympisch dorp.

Tijdens het defilé in het Lenin-stadion droeg een Russin een bord met alleen de tekst:

'Nederlands Olympisch Comité van Nederland'.

Achter haar liep een Russische atleet met de Olympische vlag. De NOS beperkte het aantal zenduren van 148 tot ongeveer 40.

Van de Nederlandse atletiekploeg moest een deel verstek laten gaan door blessures. De *Atletiekwereld* schreef zelfs van een *'blessuregolf'*. John Derks, voorzitter van de Sectie Wedstrijdsport en in Moskou ploegleider, liet naderhand weten, zich groen en geel te hebben geërgerd aan wat hij noemde de *'zeikerdjes-mentaliteit'* en de onvolwassenheid van veel Nederlandse atleten. Boze reacties waren het gevolg en begin 1981 bedankte Derks voor de eer.

Lichamelijke ongemakken golden ook voor Gerard Nijboer. Hij behoorde door zijn Europese record in de marathon van Amsterdam met de tijd van 2.09.01 tot de favorieten. Nijboer kampte met darmklachten en was drie kilogram onder zijn normale gewicht. Hiervan was evenwel niets te merken tijdens zijn marathon in Moskou. Hij veroverde in 2.11.20 de tweede plaats. Na enige tijd op kop te hebben gelopen, werd Nijboer gepasseerd door de latere winnaar, Waldemar Cierpinski. De DDR-atleet had vier jaar daarvoor, als volstrekt onbekende, in Montreal ook al de Olympische marathon gewonnen. Nijboer arriveerde slechts zeventien seconden na de winnaar. Nijboer over zijn race:

'In Moskou schommelde het tempo verschrikkelijk. Een paar keer versnelde ik, want ik dacht: als het misgaat door die darmen, moet ik me toch even hebben laten zien voor de camera. Ik bekijk altijd mijn kansen. Het is een soort non-verbale communicatie. Je kijkt elkaar een keer aan en je leest van iemands gezicht af of hij moe is. Je deelt plaagstootjes uit, zovan: hoe zitten jullie? Alleen Cierpinski liet zich niet intimideren. Hij was de beste. Ik heb nog even met de Rus

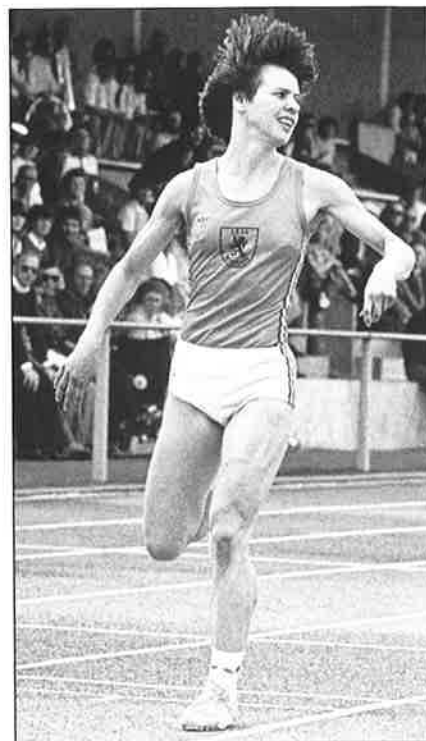
Dshumanassarow gelopen voor de tweede plaats. Ik zag dat hij het moeilijk had en paste een truc toe. Ik liep in de richting van een verversingspost en deed net of ik een flesje pakte. Ik greep bewust mis en versnelde onmiddellijk. Hij pakte wel drinken. Er ontstond een gat van een meter oft wintig en dat haalde hij niet meer in. Hoewel ik mij niet lekker voelde, was Moskou mijn beste wedstrijd.'

Versteld stond Nijboer van de onsportieve daad van Cierpinski die bij een verversingspost het drinken dat voor Nijboer was klaargezet, van tafel had geveegd. Sylvia Barlag werd in Moskou tiende op de vijfkamp.

Inmiddels had de KNAU in Moskou Herman Buuts overgehaald zijn functie bij de Zweedse atletiekbond op te geven om technisch directeur te worden. Hij zou vijf jaar in ons land blijven.

Atletes lieten EC-FINALE vrijwillig schieten

Eerder in dit boek is beschreven dat de Nederlandse vrouwen in 1965 de finale van de Europa Cup bereikten. Bij die ene keer is het gebleven. Minder bekend is dat in 1981 Nederland in het Meadowbank stadion in Edinburgh ook een finaleplaats haalde. Acht landen, waaronder Nederland, streden om twee plaatsen voor de finale. De 100 meter was cruciaal met Els Vader als eerste. De Schotse jury zag het anders en bleek pas na protest en lang aarzelen bereid de uitslag om te zetten in een 'dead heat'. Het leverde een half puntje extra op, maar Oranje kwam nóg een halve punt te kort voor een finaleplaats. Nadat de ploeg na lang aandringen de finishfoto in handen had gekregen, bleek dat de Schotten opnieuw in de fout waren gegaan. De foto toonde aan dat van een deadheat geen sprake was. Els Vader was de winnares en Nederland had met de tweede plaats de finale bereikt. Het door Nederland ingediende protest was een formaliteit, omdat de beslissing bij voorbaat vaststond. IAAF-voorzitter Primo Nebiolo beraadde zich met de jury d'appèl,

Els Vader toch winnares in Edinburgh

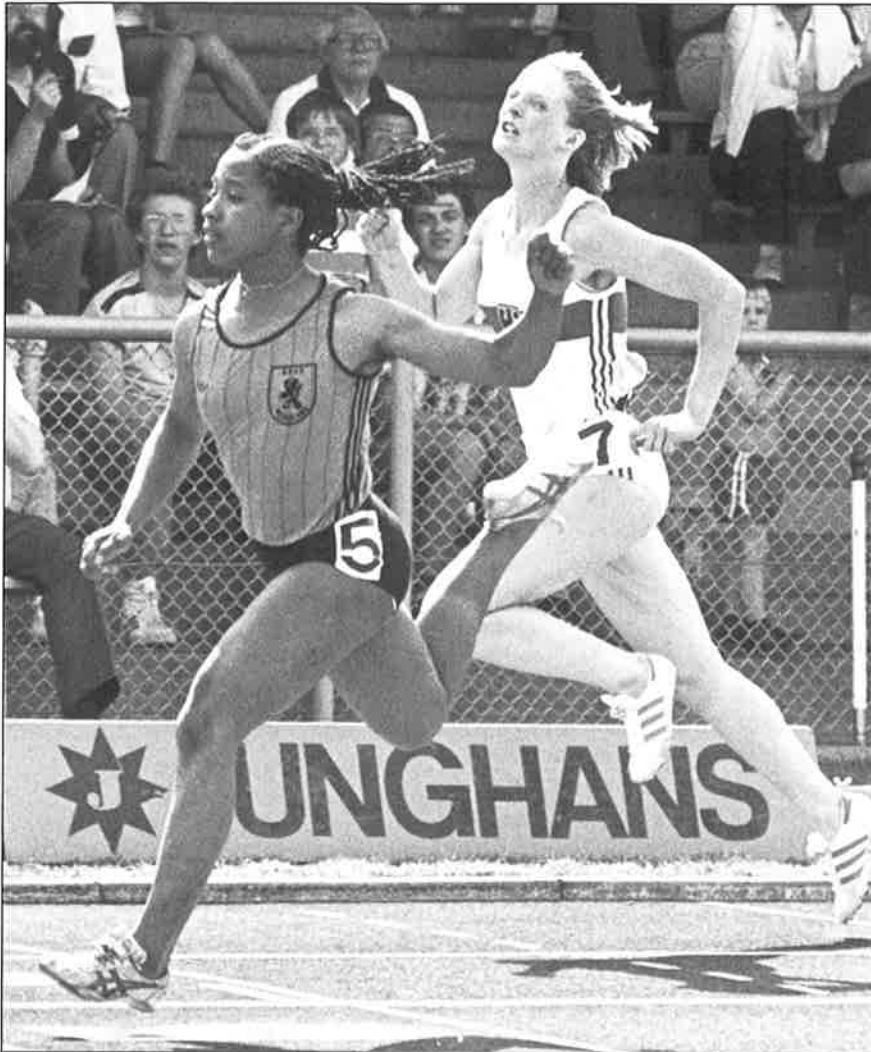
hoe hij aan de reeds feestvierende Bulgaren duidelijk moest maken dat de Oranje-atletes de finaleplaats hadden verdiend. Trainer Buuts en zijn atletes vonden echter dat zij in de finale niets te zoeken hadden. Zij trokken het protest in, de jury d'appèl in verbazing achterlatend. Géén finaleplaats, géén confrontatie met de grootmachten, wel een plaats in de troostronde in Pescara, waarin Nederland slechts vijfde werd.

Elly van Hulst liep in deze Italiaanse stad als eerste Nederlandse de 800 meter binnen de twee minuten: 1.59,62. Die prestatie hield meer dan negen jaar lang stand als Nederlands record.

Hoog niveau in Utrecht

De Nederlandse atletiekiefhebber is niet verwend met internationale topevementen. De onder regie van René van de Water gehouden Europese Jeugdkampioenschappen van 1981 in Utrecht, bij het 80-jarig bestaan van de KNAU, behoorden daar wel toe. Prins Claus verrichtte de opening.

Vier dagen duurde het toernooi op de nieuwe Bolidtbaan in het windrige en regenachtige Overvecht. Achtentwintig landen namen deel. Ondanks de weinig ideale omstan-

Eerste grote succes voor Nelli Cooman, een plaats in de finale bij de Europese jeugdkampioenschappen in Utrecht

digheden was het een toernooi van hoog niveau, met vier wereld- en drie Europese jeugdrecords en een dominerende DDR-jeugd. Voor velen vormde 'Utrecht' het begin van een wereldcarrière. Voor de Rus Sergei Bubka bijvoorbeeld, al kwam hij in Overvecht niet verder dan de achtste plaats met de polsstok. Hij werd later 's werelds eerste zesmeter-springer. Ook Uwe Hohn deed mee. Deze Duitser onderscheidde zich in latere jaren door als eerste atleet de speer verder dan 100 meter te werpen. De Bulgaarse Stefka Kostadinova moest met 1,78 meter bij het hoogspringen met een bescheiden plaats in de eindrangschikking genoegen nemen. Zes jaar later sprong zij met 2,09 meter een wereldrecord. Ook de naam Ulf Timmermann uit de DDR was nog nietszeggend. Hij kwam later met de kogel tot 23,06 meter. De Oost-Duitse Heike Daute, na haar huwelijk bekend als Heike Drechsler, sprong in

Utrecht gesteund door te veel rugwind 7,02 meter ver. Het was het begin van een unieke sportcarrière. De West-Duitse hoogspringster Heike Redetzky was op een voor haar tegevallende vierde plaats geëindigd. Zij zou veel blijer zijn geweest, als zij had geweten dat deze Europese kampioenschappen ook voor haar later, als Heike Henkel, het begin waren op de weg naar goud bij de WK van Tokio (1991) en de Olympische Spelen van Barcelona (1992).

In Utrecht ging nogal wat mis. De Nederlandse hoogspringsters zaten op twintig kilometer van het stadion nog aan het ontbijt op het moment dat de kwalificatie in een beslissende fase was gekomen. Wat te denken van de onzorgvuldigheid, waarmee met de landenvlaggen werd omgesprongen. Tot tweemaal toe moest wedstrijdleider Kappenburg zijn excuses aanbieden aan de DDR-ploegleiding, nadat abusievelijk de

West-Duitse in plaats van de Oost-Duitse vlag was gehesen. Een politieke rel kon maar net worden voorkomen.

Deze EJKU vormde het eerste opvallende optreden van de op dat moment nog vrij onbekende Nelli Cooman die het tot de 100 meter finale bracht (11,82). Datzelfde gold voor Robert de Wit die in de tienkamp net geen medaille veroverde (vierde met 7260 pt). Voor de enige Nederlandse medaille – brons – zorgde de 18-jarige Erik de Bruin. Hij overleefde moeiteloos de kwalificatie discuswerpen, stond in de finale lange tijd eerste, maar viel uiteindelijk met 55,88 meter terug naar de derde plaats.

In 1981 gingen in Nederland nóg twee belangrijke evenementen van start die nog steeds een grote naam hebben. Rotterdam had zijn huidige marathon die snel uitgroeide tot een van de bekendste in de wereld. De zo succesvolle Papendal Games waren door de gebrekkige accommodatie in verval geraakt. In het gerenoveerde stadion van Hengelo begon men daarom met jaarlijks te houden internationale wedstrijden. Aan stadion en evenement werd de naam van Fanny Blankers-Koen verbonden. Na vijf jaar veranderde het evenement van naam. Fanny's naam moest wijken voor die van de overleden Adriaan Paulen, maar het NS-station – vlak bij de baan – heet nog steeds het Fanny Blankers-Koen station. Het stadion draagt ook nog haar naam.

Een grote rol in de kwalitatief hoogstaande wedstrijden van Rotterdam en Hengelo speelt Jos Hermens. Hij zorgt als atleetmakelaar telkens weer voor een top-bezetting. De organisaties van de internationale atletiekenvenementen kozen hem in 1995, 1997, 1998 en 1999 tot manager van het jaar. In 1996 was hij de op één na beste. De toernooidirecteuren beoordelen de atleetmakelaars op algemene gedragingen, vermogen tot samenwerking en communicatie, op organisatorisch talent en fairplay. Tevens wordt in overweging genomen of de 'geleverde' atleten niet slechts hun startgeld komen ophalen, maar ook presteren.

Rob Druppers tweede op 800 meter in Helsinki

Klassensysteem afgeschaft

In 1982 nam de KNAU het het door veel atleten betreunde besluit het klassensysteem af te schaffen. Velen vonden het een klap in het gezicht van de atleten die niet tot de nationale top behoorden. Dit systeem, met een indeling naar prestaties in vier klassen, was in 1926 ingevoerd.

Gerard Nijboer Europees kampioen

Op 12 september 1982, twintig jaar nadat Gerda Kraan voor de laatste keer een Europese titel had veroverd, was het opnieuw zover. Op het klassieke parcours tussen Marathon en Athene liep Gerard Nijboer als nummer één naar de finish van de marathon in het marmeren Panathinaïkou Stadion (2.15.16). De organisatie was typisch Grieks en dus chaotisch. Het parcours was loodzwaar en de tienduizenden

langs de route drongen naar voren. Gerard Nijboer had zich goed voorbereid. Een jaar eerder had hij het parcours reeds verkend en zijn plan getrokken. Vanaf de 30 kilometer liep hij alleen 'als in een roes' vertelde hij later, te midden van dichte hagen toeschouwers die hem wilden aanraken en bloemen aanbieden. De DDR-loper Waldemar Cierpinski, winnaar van de Olympische marathons van 1976 en 1980, werd zesde. Nijboer bezorgde de Nederlandse televisiekijker hartkloppingen toen hij in de slotfase plotseling stopte. Men vreesde dat hij ging uitvallen. Hij maakte echter alleen even een schoenveter vast. Nijboer over zijn race: *'Niemand heeft het lijden werkelijk gezien. Niemand weet hoe mijn krachten in Athene afnamen en de zenuwen door mijn keel gierden. Je loopt op je tandvlees maar je mag het je tegenstanders niet laten zien.'* De Nederlandse sportpers koos Nijboer tot Sportman van 1982.

Nijboer kreeg naast een gouden medaille ook een gele kaart. Hij had tegen de regels gezondigd door onderweg van bondstrainer Haico Scharn een flesje drank aan te nemen.

De vrouwen waren twintig minuten na de mannen gestart. Zij moesten zich een weg banen te midden van duizenden opgewonden Grieken. Na 30 kilometer ging Carla Beurskens aan de leiding. In het verdere verloop van de strijd teisterden maagklachten en krampen haar frêle lijf. De Limburgse viel daardoor terug naar de vijfde plaats in 2.39.23. De Portugese Rosa Mota won de marathon, die voor de eerste maal op het programma van het EK stond. Rob Druppers behaalde in Athene op de 800 meter eveneens de vijfde plaats (1.47,06). Elly van Hulst kwam in in haar eerste grote internationale kampioenschap tot de achtste plaats op de 1500 meter (4.07,76). Tineke Hidding werd met een Nederlands record negende op de zevenkamp met 6016 punten.

Gerard Nijboer is de beste Nederlandse marathonloper aller tijden. Zijn eerste plaats bij het EK in Athene (1982) en de zilveren medaille op de Olympische marathon van Moskou (1980) waren niet zijn enige

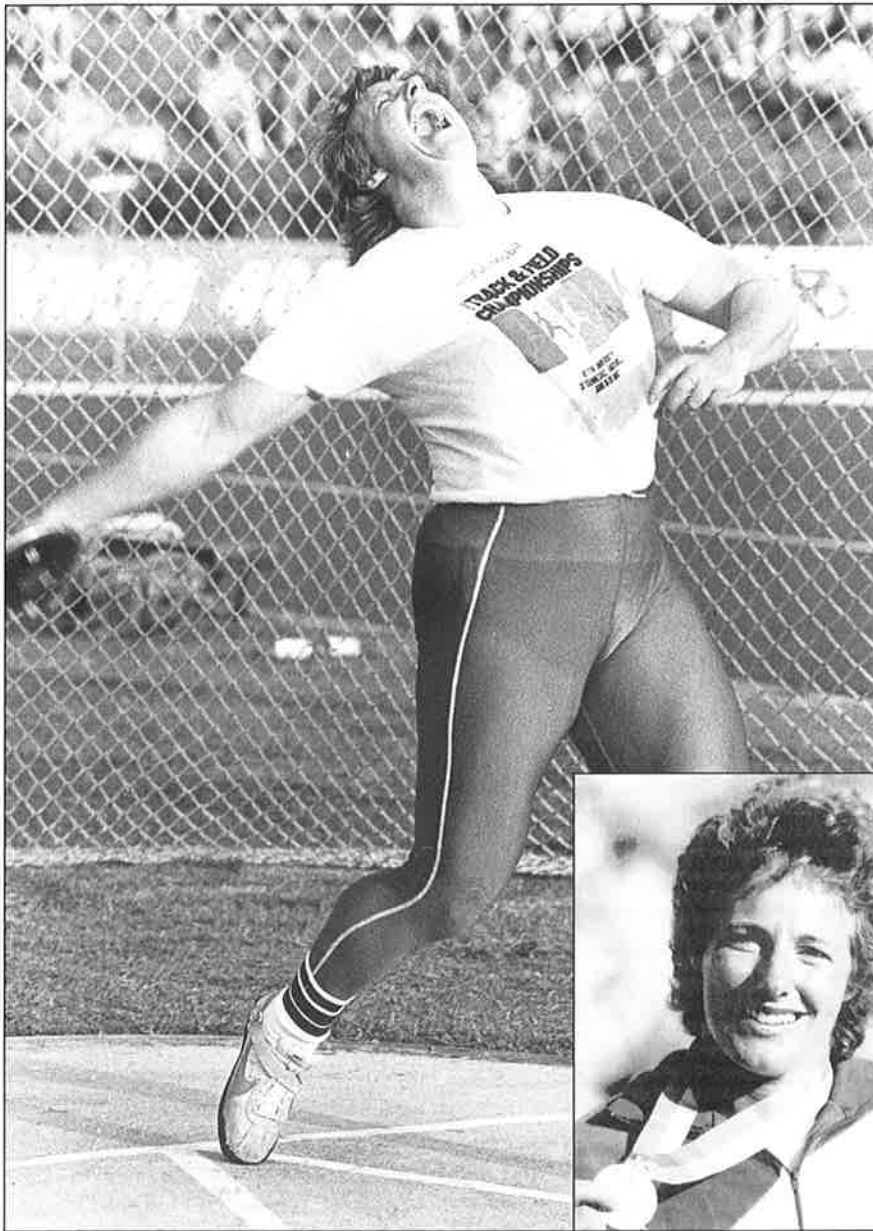
successen. Hij nam aan twintig marathons deel en won viermaal de marathon van Amsterdam. Bovendien is zijn tijd van 2.09.01 uit 1980 nog steeds niet door een landgenoot overtroffen (eind 1999). Door blessures kwam in 1991 een einde aan zijn actieve sportloopbaan. In 1998 trad hij in dienst van de KNAU als bondscoördinator wegathletiek.

CHAMPIONNATS du MONDE d'ATHLETISME HELSINKI 1983

Ad Paulens schepping: wereldkampioenschappen atletiek

Adriaan Paulen heeft er zich nooit op beroemd dat hij de initiatiefnemer en 'doordrijver' is geweest van de eerste wereldkampioenschappen op de baan van 1983 in Helsinki. Officials en bestuurders van de IAAF hebben daarover in gesprekken met mij (B.K.) nooit twijfel laten bestaan. Alleen zijn opvolger, Primo Nebiolo, hield zijn mond en zweeg de nalatenschap van Paulen en de herkomst dood. In de Finse arena viel één Nederlander op. Dat was Rob Druppers die zich met moeite voor de finale van de 800 meter had geplaatst. Hij werd in de eindstrijd boven verwachting tweede in de nationale recordtijd van 1.44,20. Door de Nederlandse sportpers werd hij tot Sportman van het Jaar gekozen. De op een na beste prestatie van de kleine Nederlandse ploeg kwam op naam van Ria Stalman. Zij studeerde in de Verenigde Staten en had daar al zevenmaal het Nederlandse record discuswerpen scherper gesteld. Zij werd zevende op dit nummer met 63,76 meter. Ria Stalman moest voorrang geven aan zes 'mannetjesputters' van achter het in die tijd nog onaantastbare IJzeren Gordijn. In de zevenkamp verover-

Olympisch goud voor Ria Stalman

de Tineke Hidding met 6155 punten de achtste plaats, met opnieuw een nationaal record.

De baanwedstrijden in Helsinki waren geen primeur. De titelstrijd op de 400 meter horden en de 3000 meter voor vrouwen vond van 14 tot en met 16 augustus 1980 al plaats in het Sportpark De Baandert in Sittard. Dat was een compensatie voor het niet-opnemen van deze nummers op het Olympisch programma van Moskou. Op de 400 meter horden liep Olga Commandeur een Nederlands record (57,93). Het was niet voldoende voor een plaats in de door de DDR-atlete Bärbel Broschat in 54,55 seconden gewonnen finale. Birgit Friedmann uit West-Duits-

land (BRD) won de 3000 meter in 8.48,1. De andere Nederlandse atletes speelden geen rol van betekenis. De eer van de allereerste wereldkampioenschappen komt toe aan het Belgische Waregem, waar in 1973 het WK cross-country werd gehouden.

Na 36 jaar... Olympisch goud voor Ria Stalman

Ook de Olympische Spelen in Los Angeles van 1984 werden getroffen door een boycot. De Verenigde Staten hadden in 1980 niet aan de Spelen van Moskou deelgenomen. Als vergelding besloot de Sovjet-Unie vier jaar later niet naar Los Angeles te gaan. Een aantal Oost-Europese

landen en Cuba volgde dit voorbeeld.

De kwalificatie van 58 meter voor het discuswerpen was voor de 32-jarige Ria Stalman een formaliteit. Door het ontbreken van de discuswerpsters uit de DDR die in dat jaar de eerste drie plaatsen op de wereldranglijst innamen, was zij de favoriete voor Olympisch goud. In de finale stond zij vanaf de eerste worp bovenaan, maar na vijf van de zes pogingen was zij wel tweede achter de Amerikaanse Leslie Deniz. Zou het dan toch nog misgaan? Ria daarover:

'Woedend was ik. Hoofdzakelijk op mezelf. Ik had het te gemakkelijk opgevat. Ik was in slaap gestust door het feit dat ik qua prestatie bijna zes meter voor stond op mijn concurrentes. Ik zou het mezelf nooit kunnen vergeven, als ik de kans zou verprutsen. Voor de laatste poging stapte ik in de ring met maar één gedachte: het zal me verdomme gebeuren.'

Het gebeurde niet, want met 65,36 meter kon Nederland, 36 jaar na Fanny's triomfen, weer een Olympisch kampioene verwelkomen. Daarna veel blijdschap, maar geen sentimenten, geen ereronde met het rood-wit-blauw. Om haar eigen woorden aan te halen: *'Ik was erg blij dat ik had gewonnen en dat het toevallig Olympische Spelen waren.'* Zij kon het succes leuk relativiseren. De gouden medaille was voor haar een opluchting. Hoewel Ria Stalman al in 1976 de beste discuswerpster was van West-Europa, had het NOC haar niet uitverkoren voor de Spelen van Montreal. In 1980 weigerde het NOC opnieuw haar in te schrijven voor de Spelen van Moskou. Ria Stalman was hierover zo teleurgesteld dat zij met topsport wilde stoppen. Zij werd voor haar Olympische prestatie benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Zij had in 1974 het Nederlands record discuswerpen gebracht op 54,14 meter. Bij haar vijftiende en laatste recordverbetering in 1984 liet Ria Stalman de discus neerkomen op 71,22 meter. Dat gebeurde kort vóór de Spelen, in Walnut, in de periode dat zij studeerde aan de universiteit van Arizona. Na het behalen van de

NEDERLANDSCHE ATHLETIEK UNIE

**INTERNATIONALE
ATHLETISCHE WEDSTRIJDEN**

**KAMPIOEN-
SCHAPPEN**

van

NEDERLAND

te houden op

„OUD-ROSENBURCH”

terrein van R.A.P.

WATERGRAAFSMEER

te AMSTERDAM.

OP ZONDAG 8 AUG. 1909.

HARDLOOPEN - SNELWANDELEN - VERSPRINGEN

HOOGSPRINGEN - Polsstokhoogspringen

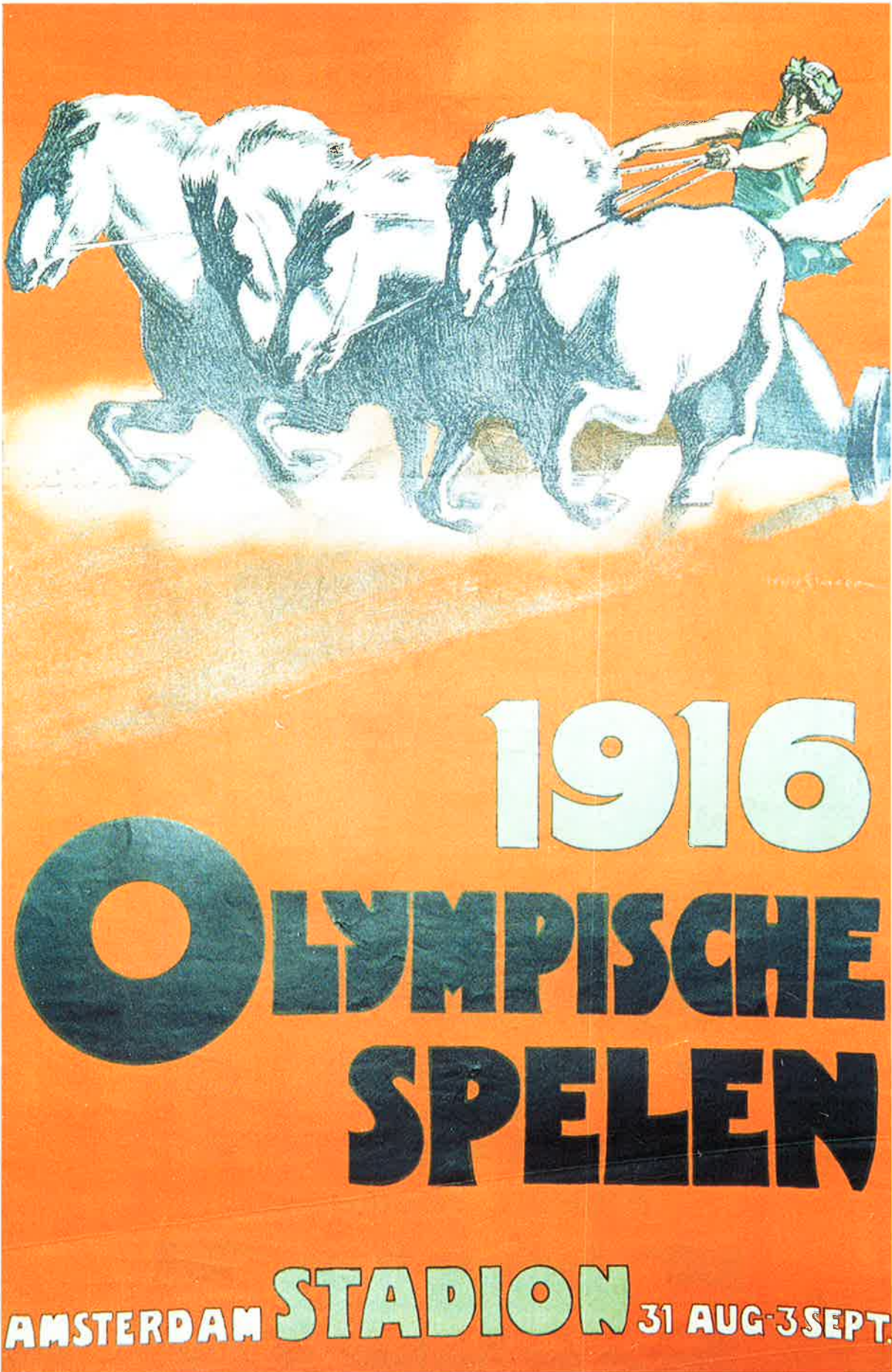
Aanvang 11 uur.

Prijzen der Plaatsen:

Officiele Tribune f 1.—
Tribune f 0.50
Staanplaatsen f 0.25

Volledig PROGRAMMA der Wedstrijden 10 Cent.

Inlichtingen te bekomen bij den Heer C. SCHELLENBERG, te secr., Willebrordusstraat 48^e, R'dam.

De Olympische Spelen, die voor 1916 aanvankelijk aan Berlijn waren toegewezen gingen vanwege de Eerste Wereldoorlog 1914-1918 uiteraard niet door. De Spelen die Amsterdam in plaats daarvan organiseerde hadden een nationaal karakter, maar waren geen succes.

Willy Sluiter (1878-1949), die een groot deel van z'n leven in Den Haag doorbracht, verwierf veel bekendheid met het maken van affiches en politieke prenten. Hij werd daarvoor veelvuldig onderscheiden. Hij vervaardigde ook deze affiche.

STADION

DINSDAG 9 JULI 1935 - 8 UUR

LANDENWEDSTRIJD

NEDERLAND - HONGARIJE

100 M.

200 M.

400 M.

800 M.

3000 M.

4 x 100 M.

ESTAFETTE

110 M.
HORDEN

HOOGSPRINGEN

DISCUS

KOGEL

POLSHOOG

HINK-STAP-
SPRONG

BERGER en OSENDARP tegen SIR en KOVACZ

22 VAN EUROPA'S BESTE ATHLETEN

TEGEN

DE NEDERLANDSCHE PLOEG

Revanche van het Europeesch kampioenschap Turijn 1934
op 100 M. - 200 M. - 110 M. horden en 4 x 100 M. Estafette

Prijzen der plaatsen: Staanpl. 0.30, Zuid 0.60, Zijk. 0.75, Zijk. L M 1.-, Marathon 1.25, Eeretr. 1.50

STADION te bereiken met tramlijnen: 1, 2, 6, 16, 23, 24 en Bussen G en H. ATTENTIE: Bij niet afwerken van het programma, zal over eventuele geldigheid der plaatsbewijzen worden beslist. TERUGBETALING DER ENTREEGELDEN ZAL NIET PLAATS HEBBEN

Druk. SENEVELDER A'DAM.

OLYMPISCH STADION

ATHLETIEK KAMPIOENSCHAPPEN VAN NEDERLAND

ZATERDAG 3 AUGUSTUS 1946 - 5 UUR

**FINALE 1500 M.
EN
FINALE SPRINT DAMES**

ZONDAG 4 AUGUSTUS 1946 - 2 UUR

FINALES:

100 M. - 200 M. - 400 M. - 800 M. - 5000 M. - 110 M. Horden
enz. enz.

DEELNEMING:

ALLE CANDIDATEN EUROPEESCHE KAMPIOENSCHAPPEN

**Mevr. Blankers-Koen - Slykhuis - De Ruyter
Voorts: Blok - Brassier - Lutkeveld - Scholten - Zwaan e.a.**

TOEGANGSPRIJZEN:

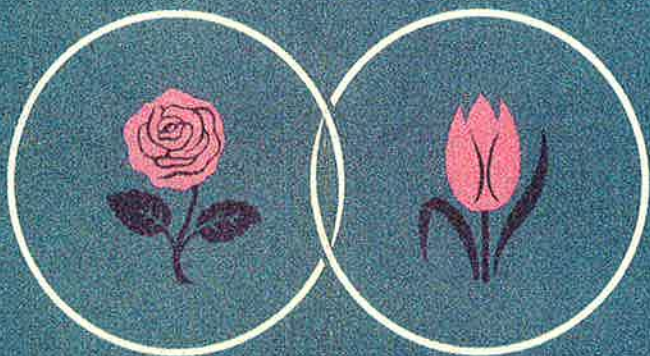
ZATERDAG: Eere-tribune f 1.50 - Marathontrib. en vak L.M. f 1.25 - Overige zitplaatsen f 0.75
Staanplaatsen f 0.35

ZONDAG: Eere-tribune f 2.50 - Marathontrib. en vak L.M. f 2.00 - Overige zitplaatsen f 1.50
Staanplaatsen f 0.75

Druckery „GRAFICA“ Telefoon 1214

Floodlit Athletic Meeting

Promoted by the AAA

England v Netherlands

30th September 1953 at 6.30 p.m.

White City Stadium

IN AID OF THE NETHERLANDS FLOOD RELIEF FUND AND THE
BRITISH EMPIRE GAMES (ENGLAND) FUND

TICKETS: Stands (Reserved) 10/-, 7/6, 5/-, 3/6. Unreserved 2/6, Children 1/-
Special rates for parties of 12 or more: OBTAINABLE FROM—White City Stadium
Ltd., 62a Piccadilly, London, W.1 (Tel: HYDe Park 2891). And usual Agencies.

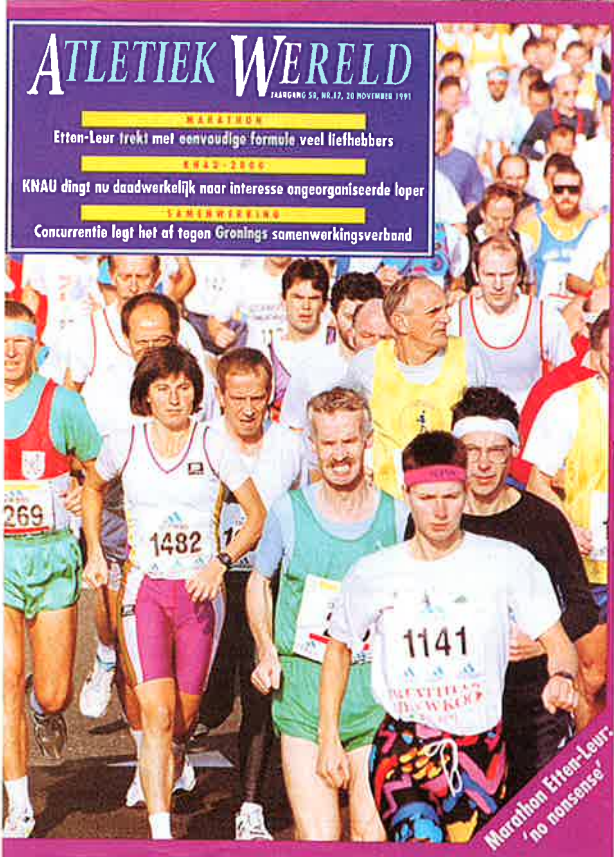
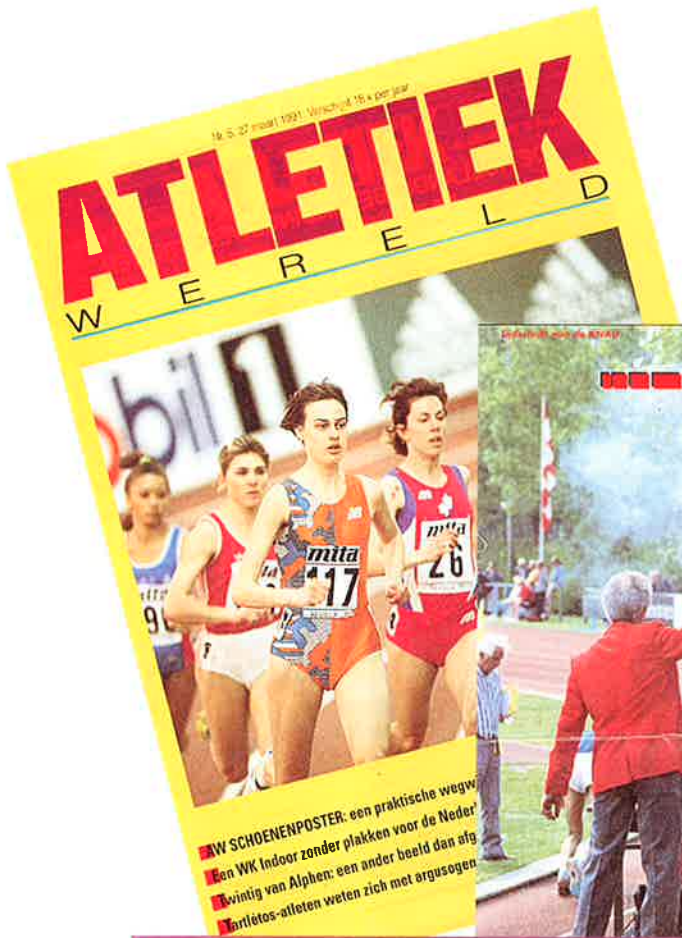
Printed by Welbecon Press Ltd.

Waters- nood- ramp 1953

Op zaterdagavond 31 januari 1953 voltrok zich in Zeeland, in het westen van Noord-Brabant en een deel van Zuid-Holland de desastreuze watersnoodramp. Onder de 1783 doden waren geen KNAU-leden. Een aantal van hen raakte wel meubilair en persoonlijke bezittingen kwijt.

De atletiekbeoefening in de getroffen gebieden kwam volledig tot stilstand. Op twee na gingen alle chronometers van het district Zeeland verloren. Ook ander sportmateriaal viel ten prooi aan het water. De KNAU hield een hulpactie voor de slachtoffers, waarna ruim 2000 gulden aan het Rampenfonds kon worden overgemaakt. Het buitenland zat ook niet stil. Op 30 september 1953 vond in het White City Stadium in Londen een benefietwedstrijd plaats tussen Engeland en Nederland onder de naam 'Floodlit Athletic Meeting'. Een gedeelte van de opbrengst (ongeveer 4000 gulden) was bestemd voor het Rampenfonds.

De AW ruim 60 jaar lijfblad van de atleten

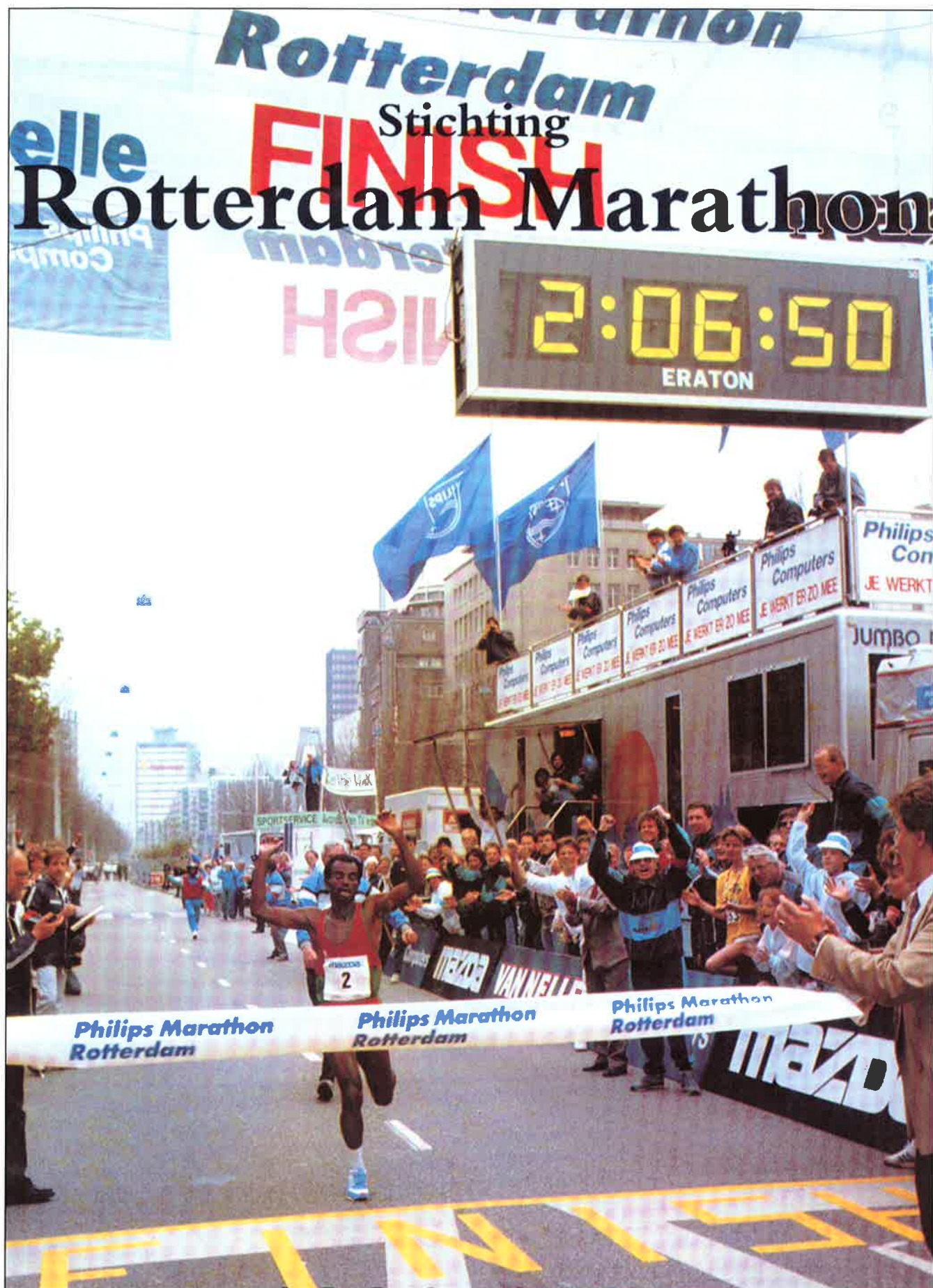
1992: Olympisch 800 meter kampioene

Ellen van Langen

Wereld- en Europese Indoorkampioenen

*V.l.n.r. boven: Elly van Hulst, Emiel Mellaard, Nelli Cooman en
beneden: Frans Maas, Han Kulker en Rob Druppers*

De Ethiopiër Belayneh Densimo won op 17 april 1988 de Philips-marathon te Rotterdam in de 'wereldrecord'-tijd van 2 uur 6 minuten en 50 seconden

Olympische medaille zette zij een punt achter haar actieve sportloopbaan en werd tv-commentator en journaliste.

Van de andere Nederlanders kwam Tineke Hidding met de zevende plaats in de zevenkamp (6147 pt) nog het verst. Marjon Wijnsma werd elfde (6015 pt). Erik de Bruin eindigde op kogel en discus resp. als achtste (19,65 m) en negende (62,32 m). Elly van Hulst werd twaalfde in de finale van de 1500 meter in 4.11,58. Grote pechvogel was de Haarlem-atleet Stijn Jaspers. Hij werd in de series van de 5000 meter letterlijk buiten de baan getrapt, viel en was verder kansloos.

Twee maanden (8.10.1984) na de Spelen van Los Angeles overleed de 23-jarige Stijn Jaspers in zijn slaap. Het toxologisch onderzoek naar de doodsoorzaak bracht geen afwijkingen aan het licht. Wel was sprake van het gebruik van een ontstekingsremmer (phenylbutazone). Dat geldt in de USA als een misdrijf. De affaire kostte twee universiteitscoaches hun baan.

Rapport lekte uit

Het begon in 1985 zo mooi met de verkiezing van Ria Stalman tot Sportvrouw van het Jaar en met de conclusie van een marktonderzoek dat 2,4 miljoen Nederlanders aan trimmen en joggen deden. In datzelfde jaar verzeilde de KNAU weer eens in rellen, die in de pers breed werden uitgemeten. Een commissie van onderzoek, uit eigen geledingen, had zich beziggehouden met een rapport over het functioneren van commissies en personen binnen de KNAU. Door grove onzorgvuldigheid kwam het rapport in de openbaarheid, voordat het bestuur en Unieraad hiervan kennis konden nemen. Het leidde in Amsterdam tot een hectische vergadering, waarin een verkapte motie van wantrouwen tegen het bestuur het net niet haalde. Een herziene versie tegen een deel van datzelfde

bestuur kreeg daarna wel een meerderheid. Het bestuur legde de motie naast zich neer en kondigde aan dat in de najaarsvergadering alle bestuursleden hun functie ter beschikking zouden stellen. De gevolgen bleven niet uit. Drie bestuursleden vertrokken: vice-voorzitter Jan Gijsbertse stapte meteen op. Jan Thijssen, die de Unie vele jaren had gediend en als mede-grondlegger van de Unieopleidingen mag worden beschouwd, vertrok eveneens. KNAU-secretaris Bart Kappenburg gaf na veel dienstjaren uitvoering aan een eerder voornemen tot aftreden. Wim de Beer zei mij (A.H.) later over deze kwestie:

'We hebben het rapport naast ons neergelegd, omdat er geen hoor en wederhoor is toegepast en er te veel op de man is gespeeld.'

Hij voegde hieraan toe:

'Dit rapport is het slechtste dat de KNAU de laatste 25 jaar is overkomen.'

Bij haar afscheid in 1996 kwam waarnemend voorzitter Anny Schmitz-Broekhoff hierop terug:

'Er zijn onnodig mensen beschadigd en ik hoop van harte dat het nooit meer zal gebeuren dat Uniebestuur en Unieraad op deze wijze tegenover elkaar komen te staan.'

Zakelijkheid en emancipatie in jaren tachtig

In de tweede helft van de jaren tachtig nam de professionalisering hand over hand toe. De emancipatie zette ook door: Annie Schmitz-Broekhoff fungeerde als vice-voorzitter van het Uniebestuur en Thea Langen werd de eerste voorzitter van de Sectie Wedstrijdsport. Een paar jaar later volgde de Sectie Training en Begeleiding dit voorbeeld door Wil Dries als voorzitter te benoemen. Drie vrouwen op belangrijke posities! De breedte-atletiek groeide, de baancompetitie telde op een ge-

ven ogenblik meer dan 330 teams. Daarnaast kwamen 300 jongens- en meisjesteams in actie.

De KNAU timmerde stevig aan de weg met nieuwe schoolatletiekdiploma's. Er kwam een promotie-stand en een nieuwe huisstijl. Van de prettige samenwerking met Tarvo was de Nationale Broodloop een succesvol uitvloeisel. Met behulp van de Melkunie kwam 'atletiek' zelfs in honderdduizenden gezinnen op de ontbijttafel. Het ledental bleef stijgen, maar aan het wedstrijdfront waren nauwelijks nieuwe gezichten te bekennen. De *Atletiekwereld* groeide een beetje mee. Met meer dan 8000 betalende abonnees bereikte het een recordoplage die nooit werd overtroffen. De vrouwen deden het goed door in 1986 voor de derde maal de West Athletic Cup, een wedstrijd voor de kleinere West-Europese landen, te veroveren.

Het échec van Lausanne

Al in 1947 had burgemeester d'Ailly van Amsterdam per brief aan het IOC laten weten dat zijn stad kandidaat was voor de Olympische Spelen van 1952. Amsterdam overleefde de eerste ronde, maar speelde verder geen rol van betekenis. In de jaren tachtig solliciteerde Amsterdam naar de organisatie van de Olympische Spelen van 1992. Anton Geesink en Fanny Blankers-Koen hebben zich jaren hiervoor ingezet. De aanpak van het organisatiecomité blonk echter niet uit door vindingrijkheid en uitstraling. Bovendien deed het de nominatie

De Spelen, die Amsterdam niet kreeg

geen goed dat de actiegroep 'Komitee Olympische Spelen Nee', onder leiding van de energieke en radicale Amsterdamse Saar Boerlage, tot voor de deur van het Olympisch verkiezingscentrum in Lausanne fanatiek bleef protesteren. Het getuigde van weinig niveau dat dit gebeurde met het maken van veel lawaai, schreeuwen, schelden en... spuwen. Met spandoeken en stencils liet de groep Boerlage weten dat een ramp dreigde als Amsterdam tot Olympische stad zou worden uitverkoren. De IOC-leden bezagen het weinig verheffende schouwspel met afschuw. Van alle kandidaten die in 1986 in het hoofdkwartier van het IOC aantraden – Amsterdam alleen al 50 'man en vrouw' sterk – stond Nederland als eerste weer buiten, ontgoocheld en beschaamd. Ons land kreeg slechts vijf van de 95 stemmen. De 25 miljoen gulden, uitgegeven door de 'Stichting Olympische Spelen Amsterdam' om leden van het Internationaal Olympisch Comité over te halen op Amsterdam te stemmen, was weggegooid geld. 'Vijf miljoen per stem', schamperde een krant. De afgang van 1986 was kennelijk snel vergeten, want 'uit de politiek' gingen tegen het einde van

*Jacqueline Goormachtigh
uitgeroepen tot Miss EJK*

de 20ste eeuw stemmen op Amsterdam opnieuw in beeld te brengen. Voor 2012!

Jeugd deed weer van zich spreken

Geen medailles, maar wel vier nationale jeugdrecords bij het zevende Europese jeugdkampioenschap van Schwechat in 1983. Ella Wijnants deed het met de vierde plaats (1,85 m) het beste. Bij het EJK van 1985 in Cottbus ver-

overde Nederland twee bronzen medailles door Emiel Mellaard op verspringen (7,79 m) en Ingrid Lammertsma op speerwerpen (55,92 m). Weinig werd verwacht van de Europese jeugdkampioenschappen van 1987 in Birmingham. Toch keerde de ploeg terug met zes finale-plaatsen en de bronzen medaille voor Luc Krotwaar die in 14.20,44 derde werd op de 5000 meter.

In 1986 waren in Athene de eerste wereldkampioenschappen op de baan voor junioren. Deze werden gevolgd door die van Sudbury in 1988, waar Yvonne van de Kolk op de 1500 meter derde werd met 4.16,35. Bij het tiende EK voor junioren van 1989 in het Joegoslavische Varazdin werd Stella Jongmans derde op de 800 meter in 2.04,16. Hetzelfde resultaat bereikte Jacqueline Goormachtigh op discus met 57,02 meter. De verzamelde journalisten riepen tijdens het slotdiner Jacqueline uit tot 'Miss EJK'. Net buiten de prijzen viel Vincent Hoek op de 800 meter in 1.50,92. Tijdens het EJK van Thessaloniki van 1991 maakte Petra Huybrechtse furore door op de 100 meter horden tweede te worden in 13,44.

Veteranen eerst niet voor vol aangezien

Het staat mij (B.K.) nog bij als de dag van gisteren: het bestuur van de KNAU had besloten dat in 1979 poolshoogte moest worden genomen bij de derde wereldkampioenschappen voor veteranen in Hannover. Van eerdere toernooien in Ottawa en Göteborg waren alleen maar vage verhalen bekend. Ik zat nauwelijks op de tribune van het Niedersachsen Stadion, of ik werd al direct geconfronteerd met de finale over 60 meter voor deelnemers van 80 jaar en ouder. Het evenement ervoer ik met een mengeling van respect en ongeloof. Respect voor de oudjes die voor een groot deel, met veel meegeerde supporters, afkomstig waren uit de Verenigde Staten. Zij hadden er veel geld voor over om in het verre Duitsland een sprintje te trekken. Ik had het vage vermoeden dat al die familieleden waren meegereisd om in de buurt te zijn als opa het niet zou overleven. Mijn respect nam toe, nadat allen het kunststukje zonder haperen en kennelijk zonder ernstige gevolgen hadden volbracht. Er was geen verschil of je nu een aantal pupillen aan de start had of deze ouderen: in enthousiasme deden zij niet voor elkaar onder en in de vreugde om de medailles onderscheidden zij zich ook niet. Over de wedstrijd in Hannover heb ik een nogal kritisch rapport uitgebracht met relativerende opmerkingen

over de vele behaalde gouden medailles en de tientallen wereld- en nationale records die werden gevestigd of gebroken. Verdeeld weliswaar over de leeftijdsgroepen van vijf jaar, beginnend met 35-40 bij de vrouwen en 40-45 bij de mannen.

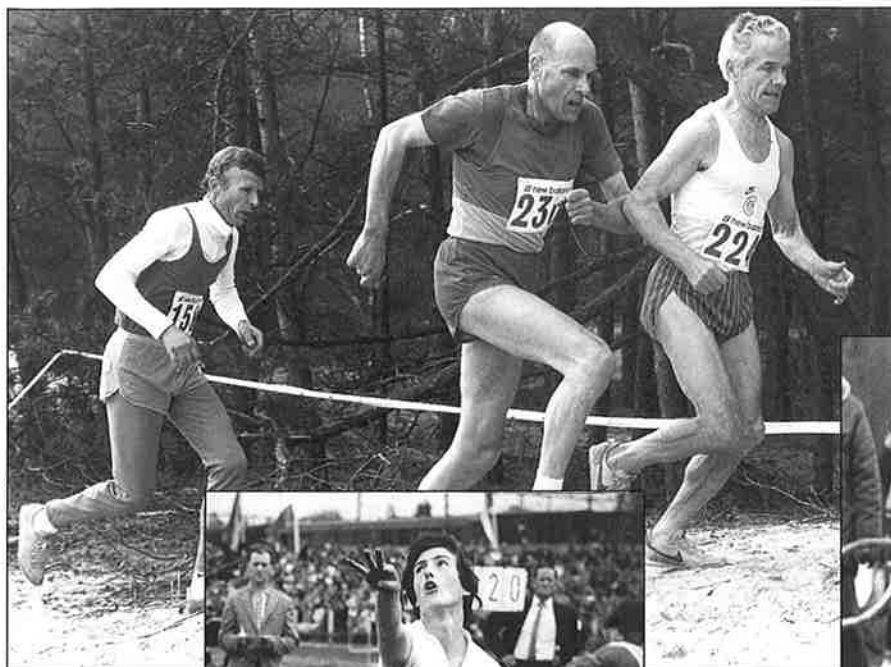
Anderen wezen op de fysieke en psychische gevaren en het ongezonde fanatisme dat je van mensen op gevorderde leeftijd niet zou verwachten.

Wie daar verder over nadacht kwam vaak tot de ontdekking dat niets menselijks veteranen vreemd is. Het is zeker niet vreemd dat je na je veertigste je mogelijkheden wilt blijven toetsen en je krachten met leeftijdsgenoten wilt meten. Ieder op zijn of haar niveau en op zijn of haar manier.

Het duurde enige tijd, voordat veteranenatletiek voor vol werd aangezien. Dat had vooral te maken met onbekendheid en onbegrip. Bovendien was in het begin van een adequate organisatie geen sprake.

De IAAF had weinig op met atletiek voor veteranen. Dit gold ook voor de meeste aangesloten lidstaten. Voor wegwedstrijden en veldlopen was enig begrip, maar van kogelstotende en polsstokhoogspringende veteranen wilde men niets weten. De tijden veranderden en langzamerhand kwam veteranenatletiek tot ontplooiing. Een belangrijke rol hierbij speelde de 'World Association of Veteran Athletes' die in 1976 in Göteborg als

Veteranenatletiek

V.l.n.r.: Louis Vink,
Wim Ravensberg en
Piet van Alphen

Jan Verloop

Corrie van den Bosch

Stef Timmermans

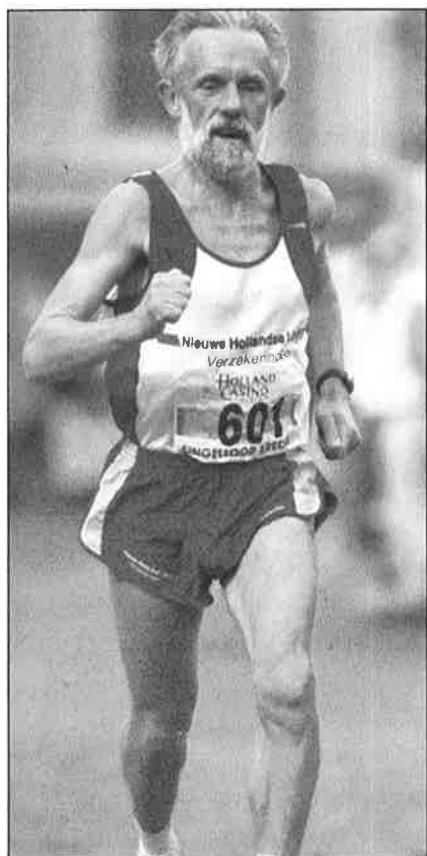
Wim Scholtes op de 200 en 400 meter
zeer succesvol

Ronald Mercelina

overkoepelende organisatie was opgericht. De WAVA ontpopte zich als een professionele organisatie die nauw met de IAAF ging samenwerken. Harm Hendriks nam zitting in het hoofdbestuur en Jan Parlevliet in de Technische Commissie van de WAVA. De KNAU werkte mee door een veteranencommissie in het leven te roepen. Na een moeizame start lukte het de commissie zowel de baan- als de wegatletiek te reglementeren. Nadat veteranennummers werden geïntegreerd in wedstrijdprogramma's, volgden kampioenschappen, eerst op de weg en in het veld, later ook op de baan. Er kwam een competitie van twee klassen. Wereld- en Europese kampioenschappen kwamen op de agenda. Interlandwedstrijden volgden tegen België, Frankrijk en Duitse deelstaten.

De veteranenkalender omvatte in 1997 voor de eerste keer een groot evenement in eigen land, de Europese kampioenschappen op de weg over 25 kilometer. Talloze veteranen ontpopten zich als ware wereldreizigers. Het maakt niet uit, of wereldkampioenschappen worden gehouden in Noord-Amerika, Nieuw-Zeeland, Japan of Zuid-Afrika. Nederlandse deelnemers zijn altijd en overal van de partij. Zij zijn vaak vooraan te vinden en nemen karrevrachten medailles mee naar huis.

Ad Heijdens. Pr's in categorie M60+: 1500 m: 4.32,08 (Ned. record); 3000 m: 9.31,55 (wereldrecord); 5000 m: 16.12,57 (wereldrecord); 10 km weg: 34.26; 21 km weg: 1.17.48. WK veteranen: 1999 in Gateshead: 2x goud (5000 m en 10 km cross); 1x zilver (1500 m)

De veteranenatletiek in ons land heeft veel vaders en moeders gekend, onder wie de Haagse oud-PTT'er Harm Hendriks, die veel publicaties op zijn naam heeft staan over de veteranenatletiek. De Hilversumse stayer Jan van Ginkel was ook iemand van het eerste uur. Gijs Knoppert en de journalist Jacques van Willigenburg hebben bergen ontwikkelingswerk verzet. Dat geldt eveneens voor Arnold Wisman, Riet Jonkers, Ad Heydens en oud-sprintkampioene Wilma van Gool-van den Berg, en dan noemen wij vele anderen niet eens. De KNAU begon met applicatiecursussen voor het bij-scholen van coaches en het geven van opleidingen voor loopgroeptrainers.

Ook op andere wijze bewees de Unie veteranensport als volwaardig te beschouwen. Zij stelde gelden beschikbaar en voerde veteranenrecords in die door de verschillende leeftijdsgroepen, de traditionele recordlijsten qua lengte ver overtreffen.

Corrie Roovers-Van den Bosch kan als de verpersoonlijking van de veteranenatletiek worden beschouwd. De van Taxandria in Oisterwijk afkomstige atlete trad als senior al op de voorgrond met nationale records en kampioenschappen op kogelstoten, discuswerpen en de meerkamp. De imposante carrière bleek het begin te zijn van een eindeloze zegetocht langs talloze EK's en WK's voor veteranen. Na haar eerste WK in 1969 in Hannover liet zij nooit meer verstek gaan. Zij was altijd van de partij op horden, kogel en discus. Het behoeft niemand te verbazen als in de 21ste eeuw Corrie's naam prominent in de uitslagen van grote toernooien zal verschijnen. Maar dan wel in de groep van 70 tot 80-jarigen. Wellicht loopt zij dan nog vlot over de horden een 'speelt' zij nog even vaardig met kogel en discus. Hoeveel gouden medailles zij in al die grote toernooien heeft behaald, weet de in Roosendaal wonende atlete niet bij benadering. Samen komen wij tot de conclusie dat de honderd al ruim gepasseerd moet zijn. Wat wereldrecords betreft is zij helemaal de tel kwijt. En dan te weten dat zij al in 1953 (!) Nederlands jeugdkampioene speerwerpen was.

Piet van Alphen die veel bekendheid kreeg, was pas op latere leeftijd met hardlopen begonnen. Hij kreeg de smaak te pakken door te gaan hardlopen van en naar zijn werk, en in zijn vrije tijd. Geen afstand was hem te lang of te zwaar. De helaas te jong gestorven Van Alphen won vele wedstrijden. Zijn grootste succes behaalde hij door op 52-jarige leeftijd in Rotterdam de marathon te lopen in 2.22.14.

De uit Curaçao afkomstige Ronald Mercelina was een andere coryfee. Op de middenafstand behoorde hij als senior niet tot de absolute top. Maar eenmaal veteraan liep hij op zijn 50ste de 800 meter nog in 1.59,4. In de groep 50 tot 55-jarigen vestigde hij daarmee een wereldrecord.